

במה

מקצוע הולך ונעלם

מג"ד שריון או מג"ד חי"ר שמפעילים תחת פיקודם פלוגות שריון, חי"ר והנדסה אינם באמת מג"ד שריון וחי"ר אלא מג"ד יבשה. ההכשרה שלהם צריכה להיות בהתאם לכך

שריון ב"צוק איתן" | אחד התחומים שבא לידי ביטוי טוב יותר במבצע "צוק איתן" בהשוואה למבצעים קודמים היה לחימתם של גדודים מתמרנים המשלבים בתוכם שריון, חי"ר, הנדסה, מזל"טים (רוכב שמיים) ויחידות מיוחדות למיניהן - כולם בפיקודו של מפקד אחד, בדרך כלל ברמת הגדוד | צילום דו"צ

אל"ם (מיל) רון אפשטיין

קצין אג"ם בנים הצפוני. עד לא מכבר היה מנהל מחלקת הבקרה במתב"ת (מערכת תחקור ובקרת תרגילים) בצאלים

סבבי העימותים

האחרונים ברצועת עזה -

"עופרת יצוקה", "עמוד ענן"

"צוק איתן" - הביאו את

הכוחות השונים לשיתוף פעולה

משמעותי יותר, עוצמתי יותר

ואפקטיבי הרבה יותר מבעבר

הדרך הראויה שבה יש להכשיר את המפקדים. אם מפקד גדוד שריון נדרש לבצע משימה, ולרשותו מוקצים פלוגת טנקים, שתי פלוגות חי"ר וכוח הנדסה, הרי שלמעשה הוא כבר אינו נדרש להיות מג"ד שריון אלא מג"ד מתמרון ביבשה או בקיצור: מג"ד יבשה. וכפי שנכון הדבר בנוגע למג"ד השריון, זה נכון גם בנוגע למג"ד החי"ר.

להבנתי, כבר אין באמת בצה"ל מג"די שריון או מג"די חי"ר (יוצאי דופן מהבחינה הזאת הם בסיסי ההדרכה והקורסים להכשרת הלוחמים שיישארו גם בעתיד באפיון חילי: שריון, חי"ר והנדסה). זהו לא רק שינוי סמנטי, אלא שינוי מהותי שמחייב לשנות את המסלול להכשרת המפקדים ובעתיד אולי לשנות גם את מבנה היחידות.

הרכבי הכוחות האלה מחייבים הבנה עמוקה יותר של היכולות של הכוחות השונים. הנה דוגמה מהלחימה ב"צוק איתן": האופן שבו הפעיל מג"ד שריון פלוגת טנקים במסגרת גדוד שריון הייתה שונה מהאופן שבו הפעיל

בעקבות השינויים

בשדה הקרב מן הראוי

לחשוב מחדש על הדרך שבה

יש לבנות את הכוח ולאמנו

ועל הדרך הראויה שבה יש

להכשיר את המפקדים

מבוא

הקרב היבשתי המשולב, המחייב שיתוף פעולה בין כוחות שונים שיש להם תכונות ויכולות שונות, אינו חדש. כבר עשרות שנים שצה"ל רואה עצמו צבא המלמד, מותאמן ונלחם בדרך הזאת. סבבי העימותים האחרונים ברצועת עזה - "עופרת יצוקה" (2008-2009), "עמוד ענן" (2012) ו"צוק איתן" (2014) - הביאו את הכוחות השונים לשיתוף פעולה משמעותי יותר, עוצמתי יותר ואפקטיבי הרבה יותר מבעבר.

אני מעריך שכמה מהסיבות לכך הן המשך האימונים המשותפים וההקפדה, עד כמה שאפשר, על אורגניות של כוחות בפיקוד מפקד אחד (הכוונה היא שכוח גדודי נבנה כך שהוא מורכב מפלוגות שונות ומיחידות שונות המתאמנות יחד בפיקוד מג"ד אחד).

אחד התחומים שבא לידי ביטוי טוב יותר במבצע "צוק איתן" בהשוואה למבצעים קודמים היה לחימתם של גדודים מתמרנים המשלבים בתוכם שריון, חי"ר, הנדסה, מזל"טים (רוכב שמיים) ויחידות מיוחדות למיניהן - כולם בפיקודו של מפקד אחד, בדרך כלל ברמת הגדוד. נוסף על כך הגדודים הם שהפעילו את הסיוע הארטילרי - הן הכבד והן של מרגמות הגדוד - ואת הסיוע האווירי.

בקרב רבים מצאו את עצמם המפקדים של גדודי השריון במצב שבו כפופות להם פלוגת חי"ר ופלוגת הנדסה, ומגדוד השריון המקורי נשארה איתם רק פלוגת שריון אחת. בגדודי החי"ר היו ההרכבים דומים: גדודי החי"ר העבירו לגדודי שריון חלק מהפלוגות הרובאויות ובמקביל קלטו אליהם כוחות שריון והנדסה.

איך משפרים את שיתוף הפעולה הבין-חילי?

השאלה המרכזית היא "איך עולים כיתה?" איך יוצרים חיבור חזק יותר בין הכוחות השונים שיאפשר שיתוף פעולה אפקטיבי יותר וקטלני יותר?

טענתי היא שבעקבות השינויים בשדה הקרב (בעיקר המעבר לאזורי לחימה עירוניים וכפריים צפופי אוכלוסין כמו אלה הקיימים ברצועת עזה ובלבנון) מן הראוי לחשוב מחדש על הדרך שבה יש לבנות את הכוח ולאמנו ועל

אותה מג"ד חי"ר במסגרת גדוד חי"ר, אף שברוב המקרים המשימות היו דומות מאוד.

השינוי צריך להתחיל במ"פים

לדעתי, צריך להתחיל את השינוי ברמת המ"פים. אני חושב שנכון יהיה שכל מ"פ - בין אם צמח בנתיב השריון ובין אם צמח בנתיב החי"ר - יידרש לעשות הסבה משמעותית, ובמסגרתה לפקד על יחידות מתמרנות שונות. כדי שמ"פ חי"ר יכיר את יכולותיו של טנק, עליו להתנסות בהפעלתו לפרק זמן משמעותי ולפקד על פלוגת שריון. וכך גם מ"פ טנקים צריך לרדת מהטנק למשך פרק זמן משמעותי ולפקד על פלוגת חי"ר. זוהי, להערכתי, הדרך הטובה ביותר לעלות כיתה בקרב המשולב.

למפקד הגדוד יש לבנות תוכנית חדשה שתאפשר לו להפעיל ולשלב באופן אופטימלי את כל הכוחות העומדים לרשותו לפי מתארי הלחימה הצפויים לצה"ל. נוסף על כך, ברמת הגדוד יש חשיבות גדולה לבנייה נכונה של חבורת הפיקוד הגדודית ולהתאמתה לאתגרי הקרב המשולב.

השלב הבא - אף שהוא נראה עדיין קצת רחוק - יהיה לבנות את גדודי היבשה המתמרנים כפי שהם ערוכים לקרב ולא להתאים את מבנה הגדוד ללחימה רק בשעת חירום. שינוי כזה יהיה משמעותי מאוד והוא עשוי להשפיע באופן נרחב על כל התחומים ובהם הכשרת כוח האדם, בניית הכוח, זהות היחידות ולוגיסטיקה.

סיכום

מקומן של הרפורמות הגדולות במבנה של כוחות היבשה עוד יגיע, אך בשלב הזה אני ממליץ לבחון את האפשרות שצה"ל יתחיל את השינוי המתבקש בהכשרה חדשה בעבור המ"פים וימשיך בהכשרת המג"דים למג"די יבשה - תפקיד הדורש מהם להפעיל ביעילות את כל הכוחות המוכפפים להם בעת לחימה. זה יהיה צעד ראשון לשינוי אמיתי של הקרב המשולב ביבשה.

אין לי ספק שאם זרוע היבשה תאמץ מהלך כזה, נוכל להוסיף הרבה יותר מחץ ויעילות לכוחות היבשה של צה"ל באמצעות הגברת השילוב ביניהם.